

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Utkommer hvarje Söndag

ILLUSTRERADT

Pris för 3 Månader 1 Rdr. B^{co}

Enkla. N^o

8 sk. B^{co}

SÖNDAGS MAGASIN.

N° 9

Göteborg. Söndag d. 28 Maj 1848

2 Qvar.

Dupont, de l'Eure.

Subervic.

Medlemmarne i Provisoriska regeringen i Frankrike.

Forts. fr. föreg. Nr.

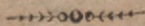
Dupont (de l' Eure).

Jacques Charles Dupont, den provisoriska regeringens president, är född i Meubourg i Normandie 1767. Mycket ung blef han advokat, och beklädde, på ett hedrande och utmärkt sätt, flere embeten under den första revolutionen. Han var äfwen en verksam och aktad medlem af femhundraåret. År 1811 blef han president wid öfverdomstolen i Rouen. Under de 100 dagarne efter Napoleons återkomst från Elba war han deputerade kammarrens vicepresident och förklarade sig emot kejsaren, men uppsatte på samma gång en energisk protest emot hwarje angrepp på Frankrikes oafhångighet från de allierades sida. Efter Napoleons fall tog han, under restaurationen, sin plats på yttersta wänstra sidan, och bekämpade ständigt med stor beständighet och lugn wärdighet hwarje ministeriel åtgärd, som åsyftade att inskränka eller kränka folkets frihet.

Efter Julrevolutionen blef han justitsminister och storsigillbewarare, men det dröjde icke länge, innan han kom i allvarig konflikt med Ludvig Philips politik, hwadan han med de andra fristunade ministrarne utträdde ur kabinettet och återtog sin gamla plats i deputerade kammaren. Dupont anses allmänt för en af de redligaste, fastaste och ärlaste karakterer bland hela det liberala partiet. Han besitter alla en gammal Romares dygder. Han har aldrig ett enda egenblick wacklat i sin politiska trosbekänneelse, utan under alla förhållanden i ord och gerning lagt den i dagen med ett orubbligt med, hwadan han äfwen, utan att wara någon utmärkt talare, alltid i kammaren wetat att gifwa sin mening wigt och inslytande.

General Subervie, Krigsminister.

General Subervie är en gammal weteran, sedan kejsaretiden, som emot de flesta af Napoleons officerares principer alltid bekände sig öppet till stats- och regeringsformens grundsatser, som äfwen segrade i hans fädernesland.

Ett kärleksäfwentyr.

Det war en sommar dag; genom den herrliga slätten i provinsern Oran, som sträcker sig mellan Sababed och Sahida, red en yngling af stammen Hafschen. Den warma dagen led emot slutet; under löstafet af Johannisbrödträdet, som kastade sin skugga långt uti den förbitrande floden, red den unge Araben till sitt ej aflägsna mål. Plötsligen blef han, wid en bejning af strömmen, ryckt ur sina spridda betraktelser genom ett oförwäntadt skådespel.

Two fruntimmer stodo midt emot honom; ortens ensamhet, dagens och naturens skönhet hade förmått dem att för ett ögonblick lösgöra sig ur den arabiska etikettens slafveri. Den lemnade Hafschen (sappan) lemnade deras ansigte fritt, och vinden spelade med de dunkla lockarne. Anblicken af den unga Araben aflöskade dem ett stri af öfverraskning och fruktan, och kärleken betäckte åter den yngres sköna drag, blott den stolta wärten och det dunkla ögat blefwo ännu märkbara. Ynglingen red förbi, men den slygtiga blickten wid första annalkandet hade ej blifwit förgäfwes, och mer än en gång blickade han tillbaka till den sköna jungfrun, tills han förswann under det dystra löstafet.

Det war Sidi-Mi-Ben-Tales, Marabutten af Charaber, till hwilken han reste, och denna Marabut war hans farbror, som han i ett ärendet från sin far ämnade besöka. Han blef här mottagen med den gälfrihet, som utmärker Araberna, och hwar på anförwanter i högsta grad kunna göra anspråk. När ärendet war uträttadt, drog sig den unge Hafschen tillbaka till sitt tält.

I grannskapet hörde han en w:sk quinnostämma sjunga en wemodig kärleksång och slytande skagan afbröt hennes ord. Hon söng om den sköna främlingen, som sett hennes anlete, och em sin blygsel och sin kärlek. Och Hafschen steg upp, gick till hennes tält och frågade, om hon war den flicka, han sett wid strömmen, och ja war swaret. Han frågade efter hennes namn; hon hette Scheira (lycksalighet). "Nå — sade han då — ditt namn lofwar lycka och mitt äga har funnit dig skön; jag will begära din hand af din fader.

Mätte det så se, swarade Scheira.

Han gick; han kastade sig på sitt läger, men bilden af den sköna jungfrun stod för hans själ och förtog hans sinnen.

Det war midnatt. Framför hans läger stod en gammal setlagd quinna, med wigtig min och wessingret på läpparne, för att bjuda tylnad.

Hvem är du, frågade ynglingen slutligen. Är du denna trakts onda ande? Är du den, som om natten, när mitt matta äga tillsluter sig, förer wandraren wisse på bergets stiggar och störtar honom in i flodarnes djup? Är det du, som plågar de unga flickor, hwilka i det fördolda hafwa öfwerlemnadt sig åt en älskares lysfar? Tala — hwad will du?

Nej, swarade hon; jag är ej denna trakts onda ande och har aldrig wissefört eller dödat någon. Jag är blott en arm quinna, som will andras lycka. Jag plågar inga unga flickor; jag söker samlar ser mödrar och dötrar. Jag förer hemligen i jungfruns armar den, på hwilken hon förslutet har sett och på hwilken hon under nattens timmar fallar på sitt glöbände läger.

O, war mig wälfignad, kärlekens beskyddarinna, repade Hafschen. För mig till den sköna Scheira.

Han sprang upp; men hon wulvade till honom att stanna.

quar och sade: stunden är ännu ej kommen, ty lilla Rheira kan ej midt i natten gå ut sin faders tält. Men wid dagens gryning skall hon, såsom warligt, med en af sina snar gå ut, för att bada i den närbelägna källan. — I det den gamla nu räckte henom en blomsterbufett, tillade hon: här äro tre blommor, som lilla Rheira har plockat åt dig wid stoben, der hon i går mötte dig. Den ena är hwit och betefnar hennes renhet, den andra är rosenfärgad såsom nöjet och den tredje är mörk, såsom den hemlighetsfulla natten.

Och jag, svarade han, will sticka min älskade en forallperla, ett stycke aloe och något ambra, såsom tecken till min kärlek, mitt hopp och min lycka.

Hon gick; ett gultstycke war hennes lön, en blick på dolken war tecknet, hwad lönen skulle blifwa för nypenbarandet af denna hemlighet.

Den soljande morgonen träffades de älskande wid det forlande wattenet. Under fluggan af Johannisbrödrådet kom hon henom till mötes, flygg, som Antilepen, djupt deld i sin Haif. Men han fattade hennes hand, tryckte den till läpparne, under det hon darrande söf till hans fötter.

Sidi, sade hon då till honom, jag anförtror dig min lycka och mitt lif. Ty em du försjuter mig och försmår att taga mig till maka, så skall jag ej kunna öfwerlewa min kam, och mina bröder skulle på dig hämnas wår familjs wanära.

Frakta ingenting, Rheira, sade han leende; min blick har wäl blott sett ditt öga, men mitt hjerta wet att du är skön.

Och dermed kastade han jungfruns haif tillbaka, och de sköna dragen, bleka af blyghet och fruktan, wisade sig för första gången för ett wanligt öga.

Allah är stor, utrepade den unge Haschem, och Mahomet är hans profet; men du är den skönaste bland jordens qunior.

Han stöt henne i sina armar. Det war hans kärleks första stermande känsla. Hon hängde wid hans hals; öfwer dem låg nattens dunkel; under dem wafade den forlande stoben och på andra sidan i fjärran gledde Atlas plåa spetsar, utrepade af morgonsolen. De talade om sin kärlek, om framtiden, om det tält, som skulle finna dem.

För dig, sade ynglingen, skall jag dagligen jaga i bergen och smycka ditt hår med strutsfjädrar.

Nej, blif helbre hos mig, svarade hon, för att beständigt säga mig, att du älskar mig. Jag skall wid dina fötter spinna våra hjordars ull, för att förfärdiga dig en byrmas, hwitare än siljouna, som wåra i våra dalar.

Nej, du skall hafwa trettio qunior till din betjening och ifrån dina hwita och mjuka fingrar skall rosendestet aldrig flygta mer. Inlet arbete skall hårda dina händer eller arena dem; em dagen

skall du bada i wälluktande watten och ditt silkeslena hår skall falla ned på dina skuldror, när jag hwilar wid din barn.

Så trosfode de i en ljuf kärlekfortjuning, då plötsligen ett sakta raslande hördes i närheten och den hwita fömmen af en haif framstirrade genom de gröna bladen.

Wi äro förlorade, ropade Rheira blefnande.

War lugn, svarade han, och wänd tillbaka. Dar en menniskas öga sett oss, så skall det mun ej angifwa oss.

Han gick. Men hon kastade haifen ifrån sig, stet dolken ur gördeln och förlorade sig ibland buskarne.

På ögonblick derefter såg man två män i snabbt lepp stynda slätten uteser. Den ene syntes fly och den andre med öfwer förfölja honom. Rudtligen uppnåddes den förste, som i samma ögonblick denne förde dolken emot honom, kastade han haften öfwer förföljaren, som föll och den andre fortsatte flykten med ännu större häftighet.

Fåfångt försök! Snart war den unge Haschem honom änyo i hälarne. Den förföljde kastade sig i strömmen.

Men den andre förföljde honom äfwen hit. Han började en kamp i watten; Charabern ryckte sin stende åt djuret; — det söfde en lång, ryelig pans; watterytan purpurfärgades. Då uppkastade Haschem nästan sanslös och strömmen berförde ett — lif

På södgångsligen nådde segravnen åter sitt tält. Han stilste sig hastigt från Ali-Ben-Taleb, slablade sin häst och red åter hem.

På wägen träffade han quinnan, som besökt honom om natten. Säg din herrskarinna, ropade han till henne, att hon kan sofwa lugnt i sitt tält. De ögon, som sett oss, äro för alltid tillslutna och tungan, som kunde förråda oss, är för alltid förstummad.

Kort tid derefter kom Lilla Rheira, såsom den älskandes gista hustru till Haschems tält.

Läsa, ynglingen, om hwilken du läste, har ej hållit sitt ord. Han har ej jagat i Atlas berg, för att hemföra strutsfjädrar åt den älskade i den stilla hyddan; nej han har ryckt henne från hennes ro ut på lifwets wilda kämpelofs, än till de öde stegarne, än till slagtingarnes dunkel. Ofta hafwa fångna stunder från det fielta Frankrike slätt inför henne och de hafwa sunnit nåd och förbarmande i hennes äbla hjerta. Och han sjelf, Ali-Ben-Talebs brorson, hwars namn sedan halfannat årtionde gått såsom en frigsönd genom Algerien.

Och nu? De bo ej mer i deras fredliga Quatna, ej mer bland sina berg och wid sina stilla stoder. På fästningen La-malgue wid Toulon är i dag deras hem, tills Frankrikes puniska trohet kommer att förbyta det franska fängelsefot mot ett egyptiskt.

Med ett ord — ynglingen, som Lilla Rheira älskade, som nu finnes med henne på franskst grund, för att gifwa werlden ett exempel på hwad den har att förstå med den stora nationens ädelmed, är ingen annan än — **Abdel-Kader.**

Fredrik VII, Konung af Danmark, Hertig af Schleswig, Holstein.

Huru skönt att vara konung för ett folk! Europas store
fredsengel, Ludvig Filipp, har flytt öfver kanalen; hans sändning
war slutad; lagen — fartan war nppfyld. De gamla murkna
chronerna barra och bässta; men likväl, huru skönt att vara ko-
nung, det vill säga, ej att dwäljas i de falla, frestliga, öfwer-

hvilken det ofta lades till last, att han i dessa egenstaper någon
gång gick för långt. Dof, ungdomen måste rafa, säger ordsprå-
ket. Prins Fredrik, eller såsom man i hans yngre år öfwer allt
fallade honom, prins Fritz, som väl adbrig gjorde någon men-
niska för när, företedde genom sitt muntra, sorglösa lif en frif

menliga regionerna, utan att
vara konung, för att lycklig-
göra ett troget folk

Öf weterligt, finnes det in-
gen monark i Europa, som kan
fallas afundswärd, Konungen i
Danmark undantagen. Det obe-
welliga ödet fätte några dagar fö-
re d. 24 Febr. 1848 spiran i hans
hand. Hans första handling war
en fullständig amnesti för alla de
för brott mot tryckfriheten aukla-
gade, den andra, ett förfogande,
hwarigenom utkastet till en ny
fristnad kaisörfattning gafs
daniska folket. Båda dessa hant-
lingar skedde af fritt wal och
dock utan något revolutionärt
påträngande från folkets sida

Fredrik VII — Fredrik Karl
Christian — är född d. 6 Oct.
1808. Han är enda sonen af
Christian VIII och hans första ge-
mål Charlotta af Mecklenburg-
Schwerin, och det sista skottet
af det sedan 1448 i Danmark
regerande Oldenburgska huset.

Nedan 1812 flyddes han
från sina föräldrar och hans
moder dog i Italien, dit hon
begifwit sig. En moders öm-
ma wård kom sedermera ej på
hans lott, och den wilde trofsi-
ge gosfen lände wäl mången
gång, huru hårdt det är, att ej
så gömma den heta pannan och
de glöbände kinderna i en mo-
ders sköte.

Af den wilda gosfen blef en
fäd, bestämd och öppen yngling,

nordisk natur, och i stället för att förbjuda sig i ett förflyppande hos sig, gjorde han sig bekant med folket och dess seder, till och med i dess lägsta passioner.

Ett medfödt anlag för hafvet och sjöväsendet utvecklade sig tidigt hos honom och han brukade wänligen göra sina resor till sjös på sin egen lilla kutter. Med detta lilla frigskepp, som förde 4 kanoner, har han utfått mången dans med wågorna och stormen. På Färöarne och Island war han som prins. Wanligt wis då han ej gjorde längre resor till sjös inåt landet, logerade han på sitt lilla fartyg på redden af den stad, han besökte. Enkel i tal och seder som han är och war, har han alltid egt folkets kärlek; ofta har han i de ringares krets rättwist tablat de floras öfwermod och med sin wänskap gifwit folket full ersättning för deras förakt.

Med den gamla swenska historien och Scandinaviens antiquiteter är han ganska förtrogen. Oldmuseum i Köpenhamn har honom att tacka för många rika bidrag.

År 1828 förmålde han sig med prinsessan Wilhelmina, dotter af Konung Fredrik VII, nu förmäld med hertigen af Glücksburg; 1837 följde upplösningen af detta äktenkap.

Såsom chef för ett infanteriregemente och kommanderande general på Jutland, residerande han efter denna tid i Fredricia, ett slags fästning wid lilla Belt, och innerwånarne i denna stad, hwilka han intog genom sitt öppna glada wäsen, äro honom särdeles tillgifna.

År 1840, efter Fredrik VI:s död och sin faders thronbestigning, blef han kronprins och såsom sådan guvernör öfwer Syen. Han uppehöll sig under denna tid mest i Odense, öns hufwudstad. Dock alltid föredrog han sina resor till sjös på sitt lilla skepp och öfwerstade ofta på dessa utfärder sjöfärdernas innerwånare med sina besök.

År 1841 förmålde han med prinsessan Karolina Charlotta Marina af Mecklenburg-Strelitz. År 1846 upplöstes också detta äktenkap, sannolikt af statspolitiska grunder, emedan denna gemål, såsom den förra, blef barnlös, och det i anseende till bibehållandet af hertigdömena Schleswig och Holstein syntes önskanwärdt, att manliga linien af elderburgska stammen komme att fortsättas. För närvarande är han oförmäld.

Den 21 Januari detta år beseg prinsén den danska thronen. Genast efter hans offentliga utropande till Konung, framkommo deputationer af Köpenhamns borgare och deputerade från provinshanderna med begäran att få en friare statsförfattning, en begäran som prinsén redan förut såsom medlem af statsrådet ifrigt förordat. Uppfyllandet af denna önskan war redan af Christen VIII bestämdt att meddelas i Juni detta år, eller 400 år efter Eldenburgska hufets uppliggande på Danmarks thron, ehuru författningen ej ens i utkast war uppfatt på papper. Deputationerna upp-

tog han på sitt wanliga öppna wis, i det han kungjorde, att han hade samma önskan som folket. Utlåtandet öfwer författningen af den 28 Jan. kända våra läsare redan.

Men för huru kraftig och beslutsam man efter detta allt anfåg konungen, så öfverraskades han af ett skendligt uppror af Köpenhamns befolkning.

Den 21 Mars ryckte 10—12000 borgare fram för stottet, och oaktadt man kom emot dem med underrättelsen om den förra ministrens afbankande, nödgades dock konungen nämna en ny utestående dansk, hwartill anförarne för oroligheterna bestämdt fördrade Orla Behmann och kanslirektören Hvidt. Tillika nödgades konungen att uttala införliswandet af det med Holstein wälfärdigt förbudna Schleswig, och att gifwa deputationen från Schleswig Holstein det besked, att Danmark i ingen mån kunde afstå från sina anspråk på Hertigdömena. Hwad wänbning detta har tagit, hafwa wi sett, äfwen som huru ädel och högsinnadt Fredrik förhållit sig och huru han mer och mer winner sitt folks kärlek.

En Kalemuckswandring.

Forts. och slut fr. föreg. Nr.

Worbet erbjuder hos nomadfolket ingalunda några utökta läckerheter, och köttmat förefinnes blott wid sällsamma tillfällen eller andagsstois. Mjöl är det hufwudsakligaste och ej sällan det enda näringsmedlet; wid beredningen af detta, människans första näringsmedel, är man ej betänkt på variationer. Kalemuckerna föredraga stommjöl för den af ko och förtära den aldrast fur, under namn af Tschingon. Man sjuter sällan kommjöl, och då alltid sur eller tillsatt med watten; den begagnas ofta till beredning af smakliga rätter, som blott en Kalemucksmage kan uthärda.

En mycket guterad rätt bland Kalemuckerna är det så kallade tegeltheet. Så fallar man nämligen de i form af tegel sammanflagna blad och stränglar af sådesartade wårter eller någon gång af verkliga theplantor, som från Tatariet äro införda bland flera tatariska folkslag. Man affår stycken deraf, gjuter watten derpå och bereder sålunda en dryck, som dock ej är att jemföra med wårt the, synnerligast som det tillsättes med smör och fett. Wid högtibliga tillfällen slagtar man tillika ett fett steppfår och kokar ett stycke kött deraf tillika med theet.

För natten söker en hwar på den wida steppen ett bequämt ställe, der han utbereder en matia, för att utsträckt på denna kunna sofwa till följande morgon, utan att afdraga eller ombyta kläder. Blott när wädret är ogunligt, underkastar sig Kalmuckén den mödan att uppfå sitt stält. Om morgonen är en högljud rörelse i hela hopen. Kreaturen uppgifwa genom höga wärlande och bråkande dagens ankomst tillkänna. Duftrurna och sicforina besörja de hufuiga göromålen och mjölka först korna och stoen.

Andtligen griver föraren den röda och gula fanan och bestiger sin häst. Dermed är tecknet gifvet till uppbrott och inom kort rör sig allt åter i fullkomlig ordning. På samma sätt förflyter nu denna och den följande dagen, tills man slutligen funnit stället, der höfvingen finner för godt att slanna. Föraren stiger från hästen och alla öfriga följa hans exempel. Der, hvarvet fört war en öde och människotom steyp, rör sig nu på en gång ett glädt och friskt lif. Hundradetals menniskor röra sig stitigt bredvid hwarandra, och tusende djur af olika art och beskaffenhet gifwa genom höga tecken sin glädje tillkänna. Inom kort hafwa de sårstilla medlemmarna i en familj sammanträffat och efter så timmar äro de enkla tälten uppslagna. Allt rör sig änyo, såsom dagen fört, som hade utet afbrott egt rum.

Näst ett godt bete lägger man mesta wigten på drickbart watten, och stammen måste ofta wandra flera dagar, innan den finner detta. Wanligen känner man redan fört lokalen och återkommer ungefärligen efter ett år till samma ställe. Watten finner man lätteligen, men wanligen med en saltaktig bismak, och stundom det som ej är njutbart. Huru dyrbart watten är för Kalmuckerna, finner man af ett lagstadsbande hos dem, som förbjuder att ställa kärl med watten, hwartill man begagnar fastiga örter.

Höfdingen intagar med sin familj det bästa och bequämaste stället och hans tjenare uppså 6—8 tält omkring en uppgräfd brunna. Wafom hans egentliga boning uppfattes änyo hans gula och röda fana, till tecken, att ett längre uppehåll här skall ega rum. Hans tält äro hwita och urskiljas sålunda åfwen på långt håll från de andra bruna och swarta. I samma grupp befinner sig åfwen Öfwersta presten med sitt biträde, och stiltältet, som innesluter gudarne, bildar medelpunkten för alla tälten. På ringa afstånd följa nu i sin ordning Hwitfuotornas tält; de yttersta punkterna intagas af Swartfuotorna.

Nästa dag är religiös fest, för att tacka alla goda gåfwores gifware för den nya boningsplatsen, och denna fest warar utan uppehåll från tidigt på morgonen tills sent på aftonen. Trummor och trumpetor, med ett ljud så hårdt, att de nästan förmå wäcka de döda, ljuda wid selens uppgång och förkunna att de heliga ceremonierna börjat. En hwar visar sig i sina bästa kläder, och om herden består af flera afslagna afdelningar, komma de längre bort beente, och bland dem synnerligen äldre personer till häst. Allt ordnar sig i tempelhyddans dörr till en strängt föreskrifwen procession. Den öfwersta presten med sina biträden och kyrkans öfriga tjenare går i spetsen; sedan följer fursten och hans familj, derefter Hwit- och Swartfuotorna. Presterna äro klädda i en drägt af röd färg, som sammanhålls med en gul gördel; ett rött eller gult häry hänger ned öfwer ena axeln. En hög mössa med allahanda afbildningar af gudar, liksådes af röd färg, pryder hufwudet. Hela läget rör sig tre gånger omkring

hyttan, hwarest presterna intaga första platsen och de öfriga så godt de kunna, men alltid med den strängaste rang och inträdande barfotade och barhalsade. De öfriga slå sig ner efter rang på längre eller kortare ofstånd. Sednare är det en hwar tillåtet att inträda i helgedomen. Swartfuotorna måste dock alltid blifwa på wederbörligt afstånd och af Hwitfuotorna wäga blott de förnäma närma sig in till stället.

Ceremonien börjar med fringbjändande af the, som är en wanlig dryck bland de förnämare familjerna; men innan presterna slår sig för sitt mödosamma hysande, måste förslingen öftras åt gudarne. I det ögonblick sista skålen är tömd, gifwa larminstrumenterna tecken till lofsången. Musiken är det afstywardaste man kan höra, och till och med det larm, som söderhafwets wildar upphöja wid förtärandet af en slagen flende, är skön harmoni i jämförelse med denna musk. En stor basun, kallad Durah, hålles af två karlar, och frambringar en ton, som frantränger till de afslagna tälten, synnerligast när de ej mindre storartade wuforna bidraga till intensiteten af owäsendet. Dertill komma mestallittlar eller bäcken, hwilka, i förening med ofantliga indiska hafsnådor, Dug kallade, ingalunda förfela sin werkan wid Lamaiternas gudstjenst. Mildare stränginstrumenter äro hos Kalmuckerna ännu ej befanta och skulle troligen ej förmå att på dem göra något intryck.

Långa böner och lifa många litanier, synnerligen de så kallade werdelitanierna, hwilkas antal är ser, taga största delen af dagen i anspråk, och man skall ej undra, att presterna tid efter annan äro nödfade att slår sig med mat och dryck. Åfwen folket utanför tempelhyttan, så andäktigt det och wisade sig i början, blir trött af de långa ceremonierna och söker, synnerligast under de så timmar, som lemnas öfriga, att fördriwa tiden så angenämt som möjligt. De fremma begagna deremot mellantiderna att beträda tempelhyddans ure, för att der framför allt erhålla en drepva af det heliga watten, såsom det säkraste medel emot alla sjukdomar och ansäktningar af onda andar. Fogelsjädwar — ty det wore en förfrädlig lyd att omedelbart betjena sig af handen — doppas i watten, och det, som fastnar derpå, dreppas på baksidan af handen och uppslitas sedan med begärlighet.

Fram emot aftonen inträder småningom hos folket en fullkomlig giltighet för gudstjensten och, waktadt på en sådan dag blott tillåtes njutning af mjölk och mjölkmat, hängifwa sig Kalmuckerna icke desto mindre åt spelleri, såsom wid alla andra tillfällen. Icke desomindre uträtta presterna sitt alligande, och slutligen äro de, om de ej fullkomligt andäktiga, dock de allena werksamma.

Följande dagen begynnar de wanliga göromålen och stammen stannar på det intagna stället så länge, som det finnes näring för dess talrika hjerdar, eller det faller höfdingen in att ej rycka vidare. Tiden för witselsen på ett ställe är derföre alltid obestämd.

Slutligen upprycktes den gula och röda fanan; i och med det samma är tecken gifvet till nytt uppbrott.

Nettelbeck som Slafhandlare.

Huru, hola kausse våra läsare utbrista; Nettelbeck, den gamle ärlige Nettelbeck, med det ädla hjertat, var slafhandlare! Ja wäl; men hören hwad han sjelf säger derom, när han står i beredskap att i sin sjelfbiografi berätta den händelse ur sitt lif, som fört honom såsom slafhandlare till afrikanska kusten.

Den gamle Nettelbeck, menar han, är wist ej den ende, som har sin glädje i att höra att slafhandeln, denna menfslighetens skamsläck, antingen är helt och hållet afstafad eller på god wäg att blifwa det. Men för sentio år sedan gick och gälde den ohyggliga menniskohandeln såsom ett annat förwärf, utan att man mycket grubblade öfwer, huruvida detta företag war ädelt eller ej. Den som dertill lät bruka sig, hade utfligten på en hård och beswärlig tjenst, men också på en ganska ansenlig winst. Barbarisk grymhet emot den inföpta menniskoflasten war ej dermed nödwändigt förbunden, och har jag åtminstone för min del aldrig rådt eller hulvit dertill. På besvär och faror nötte jag wäl öfwer allt; men de wero ty wärre att finna allestädes, dit min kallelse som sjöman förde mig.

Nettelbeck beskriwer nu det sätt och wis, på hwilket menniskohandel då bedrefs af Helländarne.

Här gälde det wara emot wara, såsom de arma swarta anlagos. Såsom bytesmedel stod skjutbågar och skjutgevär ganska högt. I andra rummet kom tobak, lerpiwor, brännwin, kattun, kläden, linne, små speglar, knipwar, synklar, skinter, siffretkar o. s. w. Wid dessa warer hafwa Afrikanerna så want sig, att de elika stammarne föra långwäga frig mot hwarandra, för att göra fångar, som sedan kunna begagnas såsom byteswara mot de uppgifna eller de dylika föremål. Har man ej tillfälle att föra frig, så fånglar stammens höfding dem af sina undersåtare, hwilka han anser som öfwerflödiga, eller säljer fadren sitt barn, mannen sin hustru och för dem till slafhandlaren.

Tingo negrerna se ett af de slafsteyr, som kryssjade längs hela kusten af Guinea, så uppgjorde de en eld, för att genom den uppliggande röken gifwa tecken, att affärer woro att göra. Genast kastade de sig i sina kanoter och kommo ombord, för att möntra de till åfsättning uttagna warerna. War detta gjordt, så bringade de ändtligen sin menniskowara i kanoter till steypet. Blott 8—10 uppläpptes i fänder på steypet, under det att de öfriga omswärnade det samma och uppgåfwo rasande fri.

Sedan de till köp utställda slafwarne woro förda om bord, toges de i närmare skärskådande. På karlarna ibland negrerna bundes armbågarna så fast emot ryggen, att ofta blod sprang fram

ur armarne. Steppslåfaren höll derpå sin besigtning, hwarpå de egentliga underhandlingarne började. Att det derwid ej swarades på tobak och smunderligen på brännwin, för att slå köparne till, låter lätt tänka sig, och dertill kom desutom att denna förplågning afsträfades wid uppgörandet af sutrafningen.

Ånbudet och prutningarne, tablet eller berömmet öfwer den lesiwande waran aflepp naturligtvis ej utan ett orhördt larm, ty, äfwen då det ej fanns mer än två eller tre bland negrerna, som förde ordet, förekommo dock enhörlliga försäkringar och rådpåläggningar med kamraterna i båtarna, hwilka woro lifa intresserade i affären som de, hwilka fått komma om bord. När de sedan slutligen afgjort handeln, under, som de tyckte, för sig förmanliga wilkor, begåfwo de sig tillbaka till stranden med jubel och hurrarey.

Under denna alltid bullrande scen, satt nu den arma slafwen, som war fört, på förbäck och såg sig med stigande ångest lemnad i en obekant hand, utan att det ringaste kunna ana sitt blifwande öde. Man kunde se hjertat slå i bröstet på den olycklige. War det underligt? Han hade kausse aldrig sett en hwit. I händerna på en sådan hade han nu råfat och tredde utan twifvel, att ingenting annat återstode än att wipåtas.

Så snart köparen afstagenat sig, gaf steypslåfaren de inföpta slafwarne trämedel, på det den upphändna ångsten ej skulle öfördelaktigt inverka på deras hälsa. Sedan sammanföplades de parwis genom en fetkedja, som war fastad i en kring, benet fastsmidd bost.

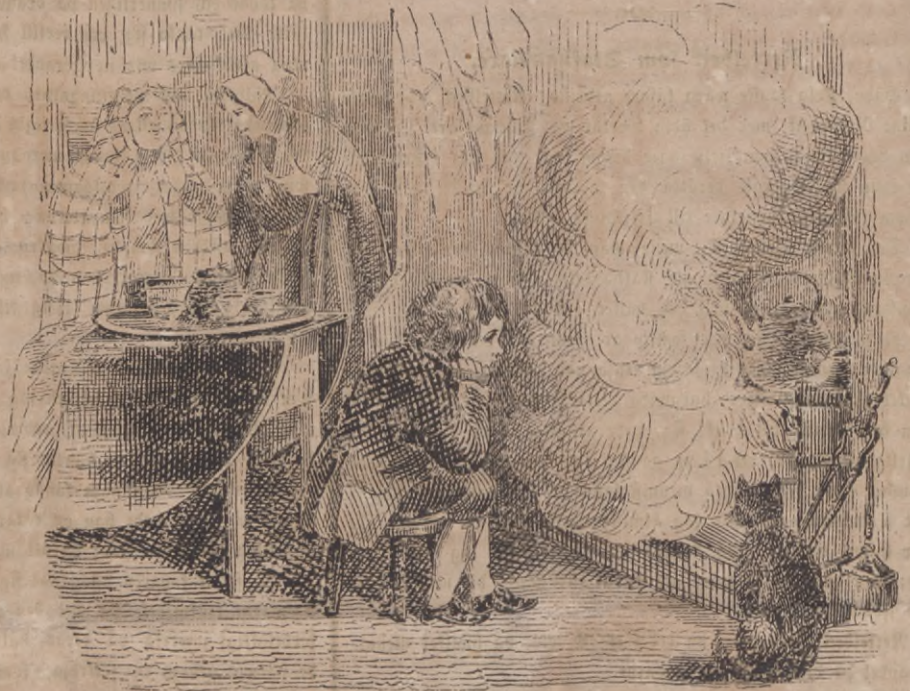
Om negrernas orhördas krosskraft och wighet berättar Nettelbeck följande. Han hade på stranden sett en mängd sten, hwaraf han wille begagna sig såsom barlast för steypet. Han aflutade derföre handeln med en negerföruing, som hette Amo-King-Sergo och som i afseende på sitt yttre såg helt löjlig ut. Den felswarta fursten bar nemligen gamla, sönderrisna linnbyxor och en fattmestack utan armar. Desutom hade han särqat ansigte och händer med en slags hwit och röd färg. Betruget, i afseende på bärlasten innehöll, att stenarne skulle wara af den storlek, att en man skulle kunna bära och handtera dem. Negrerna försökte att äwagbringa transporten på bequämligaste wis, i det att de droggo en kanot upp mot stranden och fullde i, så mycket den kunde bära. Sedan trädde fyra af dem på hwardera sidan af båten, wäntade så på en kommande wäg och stjoto den genast ut i sjön, under det en behändigt heppade upp, för att föra båten till steypet och der urlasta den.

Men innan båten kom fram, hände, att en hög wäg störtade öfwer kanoten, som ögenblickligen sönf. Genast sprungo de på stranden quarstannade uti sjön, summo till stället, der händelsen timat, pryglade den öfswidlige styrmannen och dykade sedan ned på ett djup af 12—14 fot, derifrån de efter ett par ögenblick upp kommo, hwardera belastade med en sten af åtminstone centners tyngd. Men hwad som war ännu wärre, med denna börda summo de, om och med ansträngning och slåsande andedrägt, 50 sammar, till steypet, för att redligt afstemma det qjerba tyndet. På samma sätt fortforo de, tills de uppkastat hela den sänsta kanotlasten.

James Watt.

James Watt var son af en fäpman i Greenok. Redan som barn hade han ofta wisat, att naturen begäfwat honom med ett tänkande hufvud och en sticlig hand. Efter sin egen önskan sändes han i sitt 15:de år, till London i lära hos en instrumentmakare. Här hade en gång hans husbondes fru budit några wänner på the, och för beredande af denna Sugelsmannens älsklingsdryck sattes en stor kopparyanna med watten öfwer kaminelden. Tusen gånger förut hade hon gjort det samma: århundraden igenom hade otaliga menniskor öfwen gjort det samma, utan att derwid tänka på något annat än den dryck, som skulle beredas. Den lilla Watts tankar gingo längre. Längre fatt han framför elden, med blicken rigtad på thekitteln, ur hvars tränga hals det kokande wattenets ångor med wäld framträngde. Den som såg honom sitta så, kunde wäl ej annat tro, än att han med sin lektamrat, den gamle husekatten, fröjdade sig åt wärman, som wälgorande utströmmade från kaminen, och öfwer den lustigt fladdrande elden. Men under detta upplammade en stor tanka i hans själ — tankan att begagna wattenångan såsom en lyftande, häfwande och dragande kraft.

Och i hellsida werket blef godsken sedan en werldsberömd man, derigenom att han använde ångan af kokande watten, hwars utomordentliga kraft wi här se honom beundra, för rörelse af en maskin — ångmaskine. Ly äfwen om före honom försök hafwa blifwit gjorda i affeende på användande af ångkraft, så war James Watt dock den förste, som kom på den tankan att drifwa quarntwerk och öfwerhufvud hjul med denna kraft, och är derföre att anse såsom ångmaskinernas egentliga uppfinnare. Swillet oändligt språng från thekitteln till lokomotivet, i hvars konstigt urättade inre de genom elden i wälbiga jernstiftlar upphettade wattenångorna röra de klappande pistongerna, påsnabbt wrida hjulen och på de blanka jernbarnsstenornas draga efter sig oerhörda laster, hwilkas eldhårdar nu brinna öfwer allt i Europa och

Amerika, hwilkas strällande pipstener, när ångan utsläppes, ljuda öfwer allt! Samerligen, den unge James Watt predikade wid thekitteln högt den sanning: ingenting i naturen är så obetydligt, att det ej är wärdt uppmärksamhet. Öppna ögon och ett öppet hufvud kunna öfwer allt finna mycket, hwarom wi nu ej hafwa någon aning.

